

ZASTUPNIK U EUROPSKOM PARLAMENTU DAVOR ŠKRLEC

Zeleni LIST

BROJ 22/ STUDENI 2016.

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA Zeleni i pristupačni turizam u Splitu

U ovom broju:

Europski parlament pozvao na usvajanje
Istanbulske konvencije od strane EU-a

COP22: Europo, ne ostavljaj za sutra ono što
možeš učiniti danas!

Uzgoj GMO-a u EU: Ne ovdje, ne nigdje!

Kemijski div BASF koristi štetne porezne trikove
da bi izbjegao plaćanje 923 milijuna eura poreza

Hoće li Donald Trump ugroziti primjenu
Pariškog sporazuma?

Kvaliteta zraka: zastupnici podržali ograničenja
na emisije određenih atmosferskih onečišćivača

Ulazimo u novu fazu odnosa Turske i EU-a

SADRŽAJ:

3 Uvodna riječ

4 Međunarodna konferencija u Splitu "Zeleni i pristupačni turizam"

12 COP22: Europo, ne ostavljaj za sutra ono što možeš učiniti danas!

14 Završetak COP22: početak nezaustavljive tranzicije

16 Hoće li Donald Trump ugroziti primjenu Pariškog sporazuma?

18 Uzgoj GMO-a u EU: Ne ovdje, ne nigdje!

20 Kemijski div BASF koristi štetne porezne trikove da bi izbjegao plaćanje 923 milijuna eura poreza

22 Europski parlament pozvao na usvajanje Istanbulske konvencije od strane EU-a

24 Zastupnici podržali dogovor o razmjeni osobnih podataka između Europske unije i SAD-a

25 Zastupnici pohvalili rad Europskog ombudsmana

26 Ulazimo u novu fazu odnosa Turske i EU-a

27 Kvaliteta zraka: zastupnici podržali ograničenja na emisije određenih atmosferskih onečišćivača

28 Nemoralno, nezakonito, jako unosno: Kako zaustaviti trgovinu divljim biljkama i životinjama?

30 Knjiga "Ja (ne)mogu biti poduzetnica

Izdavač

Ured zastupnika u Europskom parlamentu
Davora Škrleca

Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb

tel.: +385 1 233 85 67

ISSN 1849-6059

Impressum

Glavni urednik: Davor Škrlec

Uredništvo: Alan Kečkeš, Tanja Poša,

Uroš Valentino Saraja, Nataša Vistrička

Suradnici u ovom broju: Maja Crnogorac,
Mislav Mihaljević, Elena Milaković, Dora Mrčela,
Anamarija Musa, Karlo Tašler

KONTAKTI UREDA

Ured u Bruxellesu:

Parlement européen
Bât. Altiero Spinelli
04E258
60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60
B-1047 Bruxelles/Brussel
Tel.: +32(0)2 28 45828
Fax.: +32(0)2 28 49828
e-mail: davor.skrlec@europarl.europa.eu

Ured u Strasbourgu:

Parlement européen
Bât. Louise Weiss
T05115
1, avenue du Président Robert Schuman
CS 91024
F-67070 Strasbourg Cedex
Tel.: +33(0)3 88 1 75828
Fax.: +33(0)3 88 1 79828

Ured u Zagrebu:

Adresa: Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb
Tel.: +385 (0)1 233 8567
Fax.: +385 (0)1 230 6112
E-mail: office-MEP@davor-skrlec.eu

Ured u Splitu:

Adresa: Ljudevita Posavskog 14, 21000 Split
Mob.: +385 (0)99 384 6272
E-mail: office-SPLIT@davor-skrlec.eu

Ured u Osijeku:

E-mail: office-OSIJEK@davor-skrlec.eu

www.davor-skrlec.eu

UVODNA RIJEČ

Drage čitateljice i čitatelji,

novi broj Zelenog lista donosi pregled najaktualnijih događaja u studenom od kojih svakako na međunarodnoj razini treba izdvojiti COP22 u Marakešu otvoren povijesnim vijestima o stupanju na snagu Sporazuma iz Pariza, u rekordnom roku nakon njegovog donošenja. U isto vrijeme, izbor Donalda Trumpa za novog predsjednika SAD-a šokirao je mnoge, osobito one koji su prihvaćanje Sporazuma iz Pariza od strane SAD-a vidjeli kao važan korak na putu promjena dosadašnje globalne paradigme u borbi protiv klimatskih izazova. Osobno vjerujem kako će SAD i dalje ostati potpisnik Sporazuma, iako su mogući razni scenariji. U svakom slučaju, Europska unija mora u odnosu globalnih sila ostati predvodnik u realizaciji postavljenih ciljeva i sveobuhvatnom energetske politikom osigurati tranziciju i prelazak na čistu energiju koja će građanima i poduzećima značiti poticaj za održivi rast i razvoj. Europska unija ne smije biti suzdržano ambiciozna kako bi se prilagodila okviru Sporazuma već doista u

punom potencijalu predvoditi nužne promjene koje za naš planet znače opstanak. Na lokalnoj razini treba promatrati potencijale svih sektora pa kada govorimo o Hrvatskoj posebnu pažnju posvetiti turizmu kao izuzetno značajnoj gospodarskoj grani. Tim povodom u Splitu smo organizirali međunarodnu konferenciju „Zeleni i pristupačni turizam“ o kojoj, uz sve ostale navedene teme, možete čitati u ovom izdanju.

Vaš zastupnik u Europskom parlamentu,

Davor Škrlec

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'D Škrlec'.

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA U SPLITU

Škrlec: Problem sezonalnosti možemo riješiti razvojem zelenog i pristupačnog turizma

Hrvatska može ostvariti još bolje rezultate u turizmu primjenjujući inovativne instrumente u sklopu suradnje država Jadransko-jonske regije i novih europskih zakonodavnih okvira - **Paketa kružne ekonomije i Europskog akta o pristupačnosti**, poruka je s panel rasprave kojom je u Splitu 3. studenog otvorena dvodnevna međunarodna konferencija "Zeleni i pristupačni turizam" u organizaciji zastupnika u Europskom parlamentu Davora Škrleca, Igora Šoltesa (Slovenija) i zastupnice Jean Lambert (UK).

"Želimo turizam koji će učinkovito koristiti lokalne potencijale u proizvodnji i ponudi zdrave hrane, zapošljavati sve generacije, a naročito mlade, te koji će trošiti manje resursa primjenom lokalnih obnovljivih izvora energije. Ovim pristupom možemo prije svega umanjiti problem sezonalnosti hrvatskog turizma, a dodatnu priliku pruža i razvoj modela pristupačnog turizma koji poticanjem inovacija i kreativnosti u dizajnu te istovremeno na održiv način doprinosi razvoju građevinskog sektora kao jednog od važnijih pokretača gospodarstva općenito. Ekonomski model konkurentnog hrvatskog turizma treba se stoga temeljiti na principima kružne ekonomije i održivim modelima financiranja poput etičnih banaka, zadruga i naravno Europskih fondova pri čemu je uključенost svih segmenata društva ključna za njegovu uspješnu realizaciju." - izjavio je zastupnik Škrlec.

"Povezivanje turizma, lokalne zajednice i gospodarstva ključ je za stvaranje dodane vrijednosti i novih radnih mjesta. Konferencija u Splitu izvrsna je prilika za razvoj novih ideja i umrežavanje

ključnih dionika što je preduvjet za učinkovito korištenje europskih fondova. Na konferenciji želimo s konkretnim primjerima predstaviti potencijale zelenih politika za različite sektore gospodarstva, turizma i poljoprivrede. Upravo ovdje leži ogromna prilika koju bi ova regija trebala iskoristiti ako želi biti konkurentna i održiva." - rekao je zastupnik Šoltes.

Na konferenciji također sudjeluju slovenski zastupnik u Europskom parlamentu Franc Bogovič (EPP), predstavnici Europske komisije (zamjenik ravnatelja Opće uprave za prora-

čun Manfred Kraff i Iuliana Gabriela Aluas iz Opće uprave za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo i male i srednje poduzetnike), Župan Dubrovačko-neretvanske županije Nikola Dobroslavić te mnogi drugi predstavnici državnih institucija, razvojnih agencija i turističkog sektora.

Uz panele se održao i sajam otočnih proizvoda na kojem priliku za predstavljanje imaju mnogobrojni predstavnici obiteljsko-poljoprivrednih gospodarstava i mali poduzetnici, a sve u svrhu provedbe ciljeva i promocije održivog turizma.

Na samom početku konferencije, goste su pozdravili organizatori zastupnici **Davor Škrlec** i **Igor Šoltes**, dok se zastupnica **Jean Lambert** nazočnima obratila putem videopoziva.

Zastupnik Škrlec u uvodnom je govoru naglasio kako je gospodarstvo sektor koji se nalazi pod ingerencijom država članica te kako države članice odlučuju o tome na koji će način i u kojoj mjeri primijeniti smjernice Europske komisije te kakve će, u skladu s time, donositi politike. Također, spomenuo je kako je Hrvatska među državama članicama Europske unije, prva po udjelu prihoda iz turizma po BDP-u, odnosno kako je hrvatskog gospodarstvo u velikoj mjeri oslonjeno na turizam. S tim je u vezi i problem sezonalnosti hrvatskog turizma, a izlazak iz toga problema zastupnik Škrlec vidi u zelenom i pristupačnom turizmu koji ide u smjeru proširivanja djelatnosti i na ostale mjesec u godini. Zeleni i pristupačni turizam unosi u društvo inovacije i kreativnost u dizajnu, što pak za posljedicu ima otvaranje novih, i to u najvećoj mjeri, lokalnih radnih mjesta. Na kraju, a u vezi s temom prvog panela, zastupnik Škrlec naglasio je važnost makroregionalnih strategija Europske unije – posebice one za Jadransko-jonsku regiju – za Hrvatsku i zemlje u regiji.

Zastupnik Šoltes u pozdravnom je govoru istaknuo kako će zeleni i pristupačni turizam ostati samo slovo na papiru, ukoliko ga ne prate stvarne aktivnosti te kako je za potpunu realizaciju ideja zelenog i pristupačnog turizma potrebno aktivno uključivanje, ne samo državne razine

vlasti, već i lokalnih zajednica. Dotaknuo se i pitanja (zelenih) javnih nabava te je napomenuo kako je, nažalost, danas i dalje jedini kriterij cijena, čime se izravno ide na štetu kvaliteti i sigurnosti proizvoda.

Zastupnica Lambert naglasila je kako je najvažnije da države znaju iskoristiti svoje komparativne prednosti. Pritom naglasak treba biti na uključivanju lokalne zajednice, odnosno tome da se u sve procese i aktivnosti uključi lokalno stanovništvo, koje je, s jedne strane, upoznato s lokalnom problematikom, a s druge, ima i najviše koristi. Također, napomenula je kako je vrlo važno da turizam bude svima jednako pristupačan, odnosno da se svi osjećaju jednako dobrodošlo i ugodno. Zaključila je kako zeleni i pristupačni turizam ide u korist svima.

Na prvom panelu "**Jadransko-jonska regija i nove mogućnosti**" sudjelovali su Davor Škrlec i Igor Šoltes (zastupnici Zelenih/ESS-a), Franc Bogovič (zastupnik EPP-a) te župan Dubrovačko-neretvanske županije Nikola Dobroslavić, dok je ras-

pravu moderirao Mladen Iličković (HRT).

Zastupnik **Franc Bogovič** naglasak je stavio na važnost dijeljenja iskustva među državama u regiji te važnost kontinuiranoga rada na jačanju suradnje zemalja u regiji. Što se tiče sustava gospodarenja otpadom u Krškom, iznio je podatak kako, od ukupnih 100 tisuća tona otpada, tek 500 tona na kraju zaista ide u otpad, dok se ostatak reciklira, što je zastupnik Škrlec kasnije nazvao pravim i dobrim primjerom cirkularne ekonomije. Uz to, zastupnik Bogovič naglasio je kako je, da bi se napredovalo u gospodarenju otpadom, potrebno poznavati najnovije tehnologije, a još važnije, kako je bitno dobro planiranje. Zastupnik Škrlec također je istaknuo važnost kvalitetne suradnje zemalja u regiji te zajednički rad na planiranju kako povezati regiju. Rekao je kako je za Hrvatsku vrlo važno na koji će način susjedne zemlje organizirati svoje djelatnosti vezane za Jadran, a dotaknuo se i pitanja nacionalnih parkova Krke i Plitvičkih jezera te upozorenja oko mogućeg izbacivanja Plitvičkih jezera s popisa

svjetske baštine UNESCO-a. Zastupnik Šoltes naglasio je važnost pristupačnosti turizma te stvaranja pozitivnog i poticajnog okruženja u društvu, i to ne samo onog fizičkog – u vidu infrastrukture – već i onog psihološkog – u glavama ljudi.

Župan **Nikola Dobroslavić** istaknuo je kako Dubrovačko-neretvansku županiju vidi kao zelenu destinaciju te se dotaknuo i problematike izgradnje golf terena na Srđu, pri čemu je napomenuo kako konačni sud o štetnostima i koristima toga projekta treba donijeti struka. Uz to, naglasio je daljnji rad na sankcioniranju divljih odlagališta otpada te daljnjoj zaštiti autohtonosti proizvoda.

Ukupni naglasak panela bio je na povezivanju turizma, gospodarstva i lokalnih zajednica kao ključnog za stvaranje novih radnih mjesta i ekonomskog rasta općenito. Uz to, govornici su se dotaknuli i pitanja održivih modela financiranja, kao što su etične banke i zadruge, o čemu je više govora bilo na panelima koji su uslijedili.

Drugog dana konferencije održani su paneli s temama "Kružna ekonomija i pristupačni turizam", "Poduzetništvo i modeli financiranja", "Lokalna hrana i energetska proizvodnja" te "Zelena javna nabava kao budućnost EU-a".

Uvodnu riječ panela "**Kružna ekonomija i pristupačni turizam**" imala je **Iuliana Gabriela Aluas** iz Europske komisije, Odjela za turizam koja je istaknula kako je pristupačan turi-

zam veliki potencijal koji Uniji može pomoći i kao promidžba za turiste u trećim zemljama, ali i važnost podizanja standarda pristupačnosti kao i podizanja sveukupne svijesti o tom aspektu turizma. Uz napomenu kako je samo 9% usluga u turizmu 'pristupačno', naglasila je važnost privlačenja investicija i poboljšanja poslovnog okruženja. Dodala je i kako gradovi u EU mogu konkurirati za Access City Awards- nagrade gradovima sa istaknutim i priznatim uslugama s odlikama pristupačnog turi-

zma. Nakon Aluas, o izazovu koji predstavlja pristupačni turizam govorio je i **Paul Beec-kmans**, savjetnik Zelenih/ ESS-a u Odboru za transport i turizam. Temelj i velika važnost, kako kaže, leži u trokutastoj povezanosti same pristupačnosti, posjetitelja odnosno turista neke destinacije te njezinih naseljenih. Kako je najveći dio ispuštenog ugljikovog dioksida generiran iz vozila, turistima su predstavljeni online servisi putem kojih je moguće izabrati sredstvo putovanja s najmanjom

imisijom CO2. Zanimljiv je i koncept certificiranja oznaka i etike ta 'zelenima' na razini EU, što proizvodima i uslugama daje na važnosti u pogledu pouzdanosti. Posebno je važno uskladiti ponudu, informacije, booking usluge sa potrebama osoba sa hendikepom, funkcionalnim ograničenjima i smanjene pokretnosti.

Phillipe Micheaux Naudet, treći govornik ovog panela, predstavio je koncept ACR - *Association for Cities and Regions*, odnosno Udruženje gradova i regija koje ima cilj razmjene dobre prakse i iskustava između gradova i regija EU u vidu boljeg razumijevanja kružne ekonomije na lokalnoj razini. Naudet naglašava važnost podjele i suradnje između lokalnih uprava i gradova umjesto njihovog natjecanja. Predstavio je *Circular Europe Network* - posebnu inicijativu o planiranju kružne ekonomije od strane gradova i regija, s ciljem pomaganja lokalnim vlastima sa potrebnim informacijama, metodama i alatima. Smatra kako su lokalne vlasti slabo upoznate sa problemom upravljanja otpadom generiranog od primarno turista kao posebne skupine. Od posebne važnosti je i inicijativa *Interwaste* - suradnja gradova s posebnom kulturnim naslijeđem i njihov razmjena praktičnih iskustava u upravljanju otpadom.

Posljednji govornik panela "Kružna ekonomija i pristupačni

turizam" bio je **Siniša Kekić** iz agencije TravAble koji je predstavio prvu putničku agenciju u regiji za osobe s invaliditetom, odnosno online servis Travabled za osobe s invaliditetom i njihove suputnike. Travabled je zanimljiv jer osim što je prvi takav u regiji, on je i platforma za interakciju korisnika i pronalazak i planiranje pristupačnih putovanja. Izrazio je želju da Hrvatska postane turističko odredište dostupno i prilagođeno svima. To se između ostalog postiže i otvaranjem sezone kroz cijelu

godinu. Pristupačni turizam opisao je kao nad-kategoriju koja obuhvaća u sebi pod-kategorije poput kulture, religije, zdravlja. Kao izazove pristupačnog turizma za osobe s invaliditetom naveo je još uvijek manjkavost smještaja, nedovoljnu i krivu informiranost te nepristupačnu infrastrukturu. Uz TravAble prezentirao je i Slopey.org projekt izgradnje prijenosnih i jednostavnih rampi za osobe u invalidskim kolicima, za primjenu u teže pristupnim mjestima. Naslov sljedećeg panela bio je

“Poduzetništvo i modeli financiranja”, a uvodnu riječ dobio je **Arthur ten Wolde** iz Eco-preneur.co. Ecopreneur je udruženje održivih organizacija i kompanija iz 6 zemalja, manjih i većih. Uz naglašavanje povezanosti kružne ekonomije i zelenog turizma, spomenuo je i kako korištenje riječi 'zeleni' te 'održiv' ne potiče interes i promjene ponašanja kod ljudi. Predstavio je kružne poslovne modele, mogućnost uporabe višekратно upotrebljivog uredskog materijala, mogućnost sudjelovanja u treninzima o kružnoj ekonomiji. Takvi treninzi potiču zajedničko korištenje alata i strojeva između više kompanija, ali i na individualnoj razini, što je potkrijepio primjerom bušilice gdje jedna s obzirom na uporabu može biti podijeljena na 6 obitelji što znači 5 manje proizvedenih. Dijeljenje je istaknuo kao važan poslovni model kojeg treba poticati na lokalnoj razini. Glavne prepreke kružne ekonomije su slaba potražnja te slaba transparentnost u lancu vrijednosti. Da se to izbjegne predložio je poticaje, treninge te ustrajnost na provođenju postojeće regulative.

Druga govornica panela, **Silvana Vujnović**, članica uprave Etične banke d.d. u osnivanju predstavila je Etičnu banku- prvu takvu banku u Hrvatskoj, u vlasništvu svojih članova. Etična banka financira proizvodnju umjesto da potiče potrošnju.

Ona ulaže u projekte koji su socijalno i ekološki prihvatljivi. Razlog njena nastanka leži u komercijalnim bankama, njihovom netransparentnom poslovanju i visokim kriterijima i prioritiziranju profita, dok etična banka potiče transparentnost i mogućnost strateškog upravljanja svakog člana. Opcije financiranja postoje i za pravne i fizičke osobe a one su različite za fizičke osobe po financijskoj mogućnosti. Ulog svakog člana je jednokratni i vraća mu se ukoliko stranka nije zadovoljna. Istaknula je kako je cilj Etične banke do kraja tekuće godine brojiti oko 1000 članova, dok trenutno broji 650. Treća sudionica ovog panela **Iuliana Gabriela Aluas**, ovog puta govorila je o poduzetničkoj inicijativi i načinima financiranja u EU. Neki od načina financiranja manjih poduzeća jesu poslovni krediti i mikro financiranje. Cilj Komisije je iznaći nove poslovne modele i poticati ljude da osnivaju mala poduzeća i obrte. Kako kaže iz Bruxel-

lesa mogu se za to stvoriti samo uvjeti, ali ključnom smatra i edukaciju. U fokus se posebno moraju staviti ponovno pokretanje poslovanja nakon neuspjeha. Između ostalog predstavila je i ERASMUS za mlade poduzetnike - međugraničnu razmjenu iskustava uz rad sa iskusnijim poduzetnicima.

Prvi govornik panela **“Zelena javna nabava kao budućnost EU-a”** bio je **Manfred Kraff** iz Opće uprave za proračun Europske komisije. On je zelenu javnu nabavu opisao kao budućnost EU. Napomenuo je kako za to pravni okvir u EU postoji ali da direktive nisu još postigle svoje ciljeve. Ciljevi koji uključuju okoliš nisu postignuti postojećim direktivama u najvećem broju slučajeva. Zelena javna nabava moguća je kroz različite politike, ne samo jednu, a nju je moguće postići kada je javna nabava prvenstveno u skladu sa obavezama koje država ima prema okolišu. Procedure javne nabave

uključuju tehničke kriterije, nove i jeftinije metode i kriterije kvalitete, uz ponude koje su u skladu sa zakonom. Druga sudionica **Maja Koković** - viša savjetnica u Ministarstvu financija Republike Slovenije, Uprava za javnu nabavu – istaknula je kako je u Sloveniji 2009. Postavljen cilj da do 2012. God. 50% javne nabave bude zeleno. 2011. Slovenija je prihvatila uredbu u kojoj je postavljen kriterij nabave 12 predmeta, a cilj nacionalnog akcijskog plana skoro je ostvaren. No, 16% svih javnih nabava je zeleno. Postojeća regulativa je zastarjela, ograničava i usporava gospodarstvo jer ne dozvoljava inovacije- potrebno ju je mijenjati. Predmeti javne nabave trebaju se proširiti na dodatnih 9. Nova regulativa je fleksibilna ali mora pružiti podršku naručiteljima i ponuđačima. Tu se politička potpora osim regulative smatra vrlo važnom, kao i

menadžment svakog naručitelja. Zelena javna nabava je kako je zaključila naposljetku i dobar promotor u javnosti. **Ivan Žilić**, načelnik samostalne službe za nabavu u Fondu za zaštitu okoliša kao posljednji govornik panela naglasio je kako hoteli trebaju smanjiti operativne troškove da bi došli do željene energetske nule. Operativni troškovi se mogu smanjiti za 70% ako se primjene metode energetske učinko-

vitosti. Odluka nove Vlade predviđa izradu nove strategije energetskog razvoja i novog akcijskog plana za obnovljive izvore energije. Potrebno je izraditi Akcijski plan zelenog turizma. Da bi se uštedilo u turizmu potrebno je fokusirati se na izravne uštede i poboljšati korporativnu kulturu. Kao važne metodologije uštede naveo je kolektore za zagrijavanje vode, sustave racionalnog trošenja vode, digitalno upravljanje rasvjetom. Potrebno je u RH naglasiti programe poticaja i njihove mogućnosti. Takvi programi poticaja u Hrvatskoj se uređuju zakonodavnim aktima a na europskoj razini aktivnošću Banke za obnovu i razvoj. Sljedeći panel koji je uslijedio imao je naziv "**Lokalna hrana i energetska proizvodnja**". **Marko Bišćan** predstavio je projekt NEZEH (Nearly Zero-Energy Hotels). Cilj takvog projekta je ubrzati obnovu hotela u hotele gotovo nulte energije. Na projektu sudjeluje 7 zemalja (Švedska, Francuska, Hrvatska, Rumunjska,

Španjolska, Italija i Grčka) čiji je krajnji cilj povećati broj gotovo nula energetske hotela u Europi. To se može postići na način da se definiraju najbolja tehnološka rješenja za hotele, da se odaberu najbolja tehnološka rješenja s vlasnicima hotela s potrebnim proračunima, da se poveća percepcija tržišta prema hotelima gotovo nulte energije kroz primjere dobre prakse, te da se promoviraju razvijeni alati i prenose potrebna znanja i rezultati projekta. Bišćan je predstavio primjere nekih hotela u Hrvatskoj kao primjere dobre prakse te zaključio da je potrebno izraditi akcijski plan energetske obnove, definirati tipske mjere i educirati zaposlenike hotela.

Maja Jurišić kao jedna od voditeljica inicijative "Pokret otoka" prikazala je svoj put od stanovnice grada do otočanke koja se zalaže za povezivanje otoka i razvoj otočkog života. Pokret je nastao na Hvaru u studenom 2015. godine. Cilj ovog pokreta je povezati, smanjiti udaljenost i osnažiti za revitalizaciju života na otoku, također želi povezati sve ljude koji s njima dijele zajedničke vrijednosti i koji žele doprinosti promjenama. **Lenka Puh** predstavila je Entri zajednicu koja broji 1000 klijenata, 63 zaposlenika te 27 godina iskustva. Počiva na 3 temeljna stupa, a to su ekologija, ergonomija te etička ekonomija. Bave se različitim projektima

koji doprinose kvalitetnom razvoju društva i okoliša te zapošljavaju i pružaju priliku raznolikom kadaru ljudi. **Senka Daniel**, voditeljica Odjela za multilateralnu suradnju - EU poslovi iz Ministarstva turizma Republike Hrvatske, predstavila je Akcijski plan razvoja zelenog turizma i Nacionalni program razvoja socijalnog turizma. Akcijski plan razvoja zelenog turizma je izrađen u suradnji s Institutom za turizam prema narudžbi Ministarstva turizma Republike Hrvatske te predstavlja korak u provedbi Strategije razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine. Nacionalni program razvoja socijalnog turizma kroz razvoj turističke ponude s područja socijalnog turizma svakoj

osobi će se osigurati temeljno ljudsko pravo na odmor i razonodu, uz istovremeno smanjenje sezonalnosti i poticanje gospodarskog rasta područja na kojima se razvijaju sadržaji socijalnog turizma. Cilj obje mjere je pozicioniranje Hrvatske kao predvodnice u održivom upravljanju turizmom u EU do 2020. te kao zemlje s najboljom svjetskom praksom zaštite okoliša.

Tekst pripremile:

Maja Crnogorac
Elena Milaković
Dora Mrčela
Anamarija Musa

STUDIJSKO PUTOVANJE

Mladi iz Hrvatske posjetili Europski parlament u Strasbourgu

Zastupnik u Europskom parlamentu Davor Škrlec od 21. do 23. studenog na plenarnoj sjednici u Strasbourgu ugostio je nekoliko udruga mladih iz cijele Hrvatske. U posjeti su sudjelovale studentske udruge SUPEUS i SplitMisli, predstavnici Europskog doma Vukovar te dramska skupina s Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Mladi ljudi imali su priliku posjetiti Europski parlament i saznati na koji način funkcionira sama institucija te koja je njezina uloga u odnosu na ostale institucije Europske unije. Uz zastupnika Škrleca o svojem iskustvu govorio je i slovenski zastupnik Igor Šoltes, a članovi udruga dobili su priliku postavljati pitanja o aktualnim temama Europske unije kao što su Brexit, migrantska kriza, TTIP i ostale.

Gosti su prisustvovali i plenarnoj sjednici te tako iz prve ruke mogli vidjeti kako europski zastupnici zastupaju interese svojih zemalja i Europske unije. Točka dnevnog reda zasjedanja je bila rasprava u kojoj su čelnici najvećih klubova zastupnika zatražili privremenu obustavu pregovora Turske o članstvu u Europskoj uniji.

Osim upoznavanja s radom Europskog parlamenta, cilj putovanja bio je i međusobno povezati različite udruge. U tu svrhu predstavnici udruga prezentirali su aktivnosti svojih organizacija i tako otvorili prostor za po-

tencijalne zajedničke projekte u budućnosti. Također, prije samog posjeta Europskom parlamentu program je omogućio razgledavanje i upoznavanje grada putem kojeg su gosti naučili o povijesti Strasbourga te zašto se za sjedište Europskog parlamenta odabrao upravo taj francuski grad.

Uz svu edukaciju, međusobno upoznavanje i razgledavanje, glavna svrha posjeta Europskom parlamentu bila je mladima iz prve ruke pružiti dojam

kako Europska unija nije nešto daleko i nepoznato, već da se tamo donose odluke i oblikuje politika svih 28 članica pa tako i Hrvatske. U tom kontekstu sudionici posjete osvijestili su važnost izbora za Europski parlament, kao jedine izravno izabrane institucije Europske unije, u kojoj zastupnici zastupaju interese svih građana Europske unije.

Tekst pripremio:
Karlo Tašler

COP22: Europo, ne ostavljaj za sutra ono što možeš učiniti danas!

U svrhu obećanja i ostvarenja ciljeva na koje smo se obvezali Pariškim sporazumom, vrlo je važno rano djelovanje. **Pariški sporazum** stupit će na snagu 2020. godine, a konkretne mjere koje zemlje provode prije te godine bit će odlučujuće o našoj sposobnosti da zaustavimo klimatske promjene i negativne učinke koje su već uzele maha. Znanost je jasna o tome - moramo djelovati odmah kako bi ograničili porast temperature do 1.5 °C u odnosu na temperaturu predindustrijskog doba.

Drugi tjedan trajanja Summita UN-a o klimatskim promjenama COP22 u Marakešu donio je vrlo dobre vijesti. Prvo, broj zemalja koje su već ratificirale Pariški sporazum besprijekorno raste, što čini već brojku od 109 država svijeta. To dokazuje otpornost Pariškog sporazuma i globalno razumijevanje kako je borba protiv klimatskih prom-

jena nezaustavljiva. Drugo, objavljeno je kako već treću godinu zaredom globalne emisije stakleničkih plinova ostaju jednake. To je uglavnom zbog Kine koja je ispunila mnogo više od svojih očekivanja u smanjenju emisija. To vrlo dobro pokazuje kako se realna ekonomija pokreće brže od politike. Prije-laz na nježniji, sigurniji i čistiji

planet je nezaustavljiv i zemlje se nemaju čega bojati u intenziviranju ambicioznijeg pristupa u izvršavanju obveza koje smo dogovorili u Parizu prošle godine. Pariški sporazum predviđa vrijeme do 2018. godine koje je potrebno državama za prijevremeni napredak u postizanju tih ciljeva. 2018. godina idealno je vrijeme da se pobolj-

šaju i revidiraju sve nacionalne obveze i ambicije prije nego li države ispune svoja obećanja u provedbi Pariškog sporazuma. Osim toga, Međuvladin panel o klimatskim promjenama donijet će u 2018. godini posebno znanstveno izvješće o tome kako najbolje ograničiti globalnu temperaturu na 1.5 °C. Postoji značajan jaz između ciljeva dogovorenih u Parizu i stvarnih obveza koje su države učinile do danas. Jedini način da se premosti taj jaz je provesti mjere prije nego li što bude prekasno. Međutim, postoje neki igrači koji ne podržavaju trenutnu ambiciju, a jedan od

njih je i Europska unija. Europska komisija i Europsko vijeće, oba pregovarača u ime Europske unije, inzistiraju na tome kako je rano djelovanje potrebno za zemlje u razvoju, ali ne i za EU. Oni odbijaju revidirati svoje trenutne obveze (povezane s ciljevima o energiji i klimi za 2030.) i inzistiraju na tome kako je Europska unija prekoračila svoje ciljeve za 2020. godinu u pogledu smanjenja emisija, što je i istina. Međutim, važno je imati na umu kako je ovo prekoračenje uglavnom ispunjeno zbog početnog nedostatka ambicioznijih ciljeva. Europska unija se

ne može pretvarati da je lider u borbi protiv klimatskih promjena i prvak u implementaciji Pariškog sporazuma sve dok ponovno ne razmotri svoje ciljeve za 2030. godinu koji nisu u skladu sa sporazumom iz Pariza. Ujedinjeni narodi vrlo su jasno dali do znanja u svom nedavnom izvješću kako trebamo globalno povećati naše napore za 25% da bi se zadovoljio postavljeni cilj od 2 °C. Europska unija upravo bi to trebala učiniti. Sada je vrijeme za pretvaranje riječi u djela.

Izvor teksta: Stop Climate Change

Završetak COP22: početak nezaustavljive tranzicije

Nakon dva uzbudljiva tjedna, COP22 bliži se kraju. Ovaj COP je počeo slaviti prošlogodišnju veliku promjenu u globalnim stavovima prema klimatskim promjenama, što je dovelo do ranog stupanja na snagu Sporazuma u Parizu. Danas možemo potvrditi: zamah samo raste.

Budući da je Donald Trump postao novoizabrani predsjednik SAD-a, svijet je bio vrlo otvoren o njegovom izbornom obećanju da će odstupiti od kolektivnih napora u borbi protiv klimatskih promjena. Globalno, zajednička poruka je jasna: sam si u ovome, Trump. Sve zemlje su odgovorile ujedinjeno i jednim glasom potvrdile svoju međunarodnu obvezu Sporazuma u Parizu, uključujući i globalne sile koje u prošlosti nisu favorizirale ovu borbu, poput Kine i Rusije. Sve više i više zemalja se neumorno priključiva-

lo sporazumu u Parizu otkad je COP22 započeo, u ponedjeljak 7. studenog: Australija, Bocvana, Burkina Faso, Džibuti, Finska, Gambija, Italija, Japan, Pakistan, Malezija i Velika Britanija su do sada to učinile. U isto vrijeme, realna ekonomija se dokazano kretala brže od politike. Neki govore čak o zelenoj revoluciji: gradovi, poduzeća, regije, investitori i obični građani se uključuju u tranziciju koja stvara milijune radnih mjesta, dok potiče gospodarstva. Bezbroj inicijativa je sišlo na zemlju tijekom ova dva tjedna kako bi po-

boljšale obnovljive izvore energije i financirale projekte prilagodbe u zemljama u razvoju. Razvijene zemlje su se na COP22 obvezale na oko 50 milijuna dolara za izgradnju kapaciteta, 23 milijuna dolara za tehnologiju i 83 milijuna dolara za adaptacijski fond. 48 zemalja, koje čine 1 milijardu ljudi koji spadaju u partnerstvo klimatski ranjivog foruma, naglašavaju svoju namjeru da ostvare 100% domaće proizvodnje pomoću obnovljivih izvora energije što je moguće brže i pripremiti 2050 planove. Osim

toga, 195 zemalja je izdalo Akcijsku objavu iz Marakeša, što ukazuje na veliku globalnu predanost klimatskoj akciji i izričito naglašava hitnost za rano djelovanje i brzinu tekuće tranzicije koja se odvija i danas. Mnogi će reći da smo na početku nezaustavljive tranzicije i zaista, oni su u pravu.

Dobro je vidjeti posvećenost svjetskih lidera, ali sada se trebaju vratiti i pokazati ju kod kuće. Europska unija ima izvanrednu priliku za to krajem studenog, kada će Europska komisija predstaviti pregled energetske ciljeve EU za obnovljive izvore energije, energetske učinkovitost i energetske upravljanje.

Nedavni propust pokazuje da je cilj ovog prijedloga daleko manji nego što je potrebno za ispunjenje preuzetog dogovora u Parizu prošle godine.

Dobre riječi za Marakeš i nepostojanje ambicija u Bruxellesu neće biti prihvaćeni. Uz SAD u drugom planu, međunarodni klimatski pregovori će trebati novog vođu. EU ne može namjeravati postati vođa, dok ne ojača svoje obveze vezane za energiju i klimu prije sljedećeg globalnog pregleda u 2018., te dok ne poveća svoju podršku adaptaciji u ranjivim zemljama u razvoju. Imamo mnogo toga za osvojiti s nezaustavljivom tranzicijom koja sada počinje. Pobrinite se da smo na dobrom putu za to.

Izvor: Stop Climate Change

Zastupnici Zelenih: Marakeš čini bojažljive korake ka podizanju ambicija

COP22 u Marakešu došao je svome kraju. Osvrćući se na konačni sporazum za kojeg se očekuje da će biti objavljen u narednim satima, Bas Eickhout, zastupnik Zelenih, izjavio je:

"COP22 u Marakešu otvoren je povijesnim vijestima o stupanju Sporazuma iz Pariza na snagu u rekordnom roku nakon njegovog donošenja. Pozdravljam odluku globalne zajednice za isporuku učinkovitog i jedinstvenog odgovora na klimatske promjene, unatoč nesigurnostima koje su stvorili rezultati predsjedničkih izbora u SAD-u.

Poruka znanstvenika i kreatora politike u Marakešu je jasna: zamah od fosila na obnovljive izvore energije je nezaustavljiv i kretanje unatrag bi samo oštetilo dugoročne izgleda za gospodarstvo i za radna mjesta. Države su ponovno prepoznale hitnost potrebnu za podizanje ambicija za zatvaranje jaza između trenutne putanje emisija

i potrebne staze za ispunjavanje ciljeva temperature Sporazuma u Parizu.

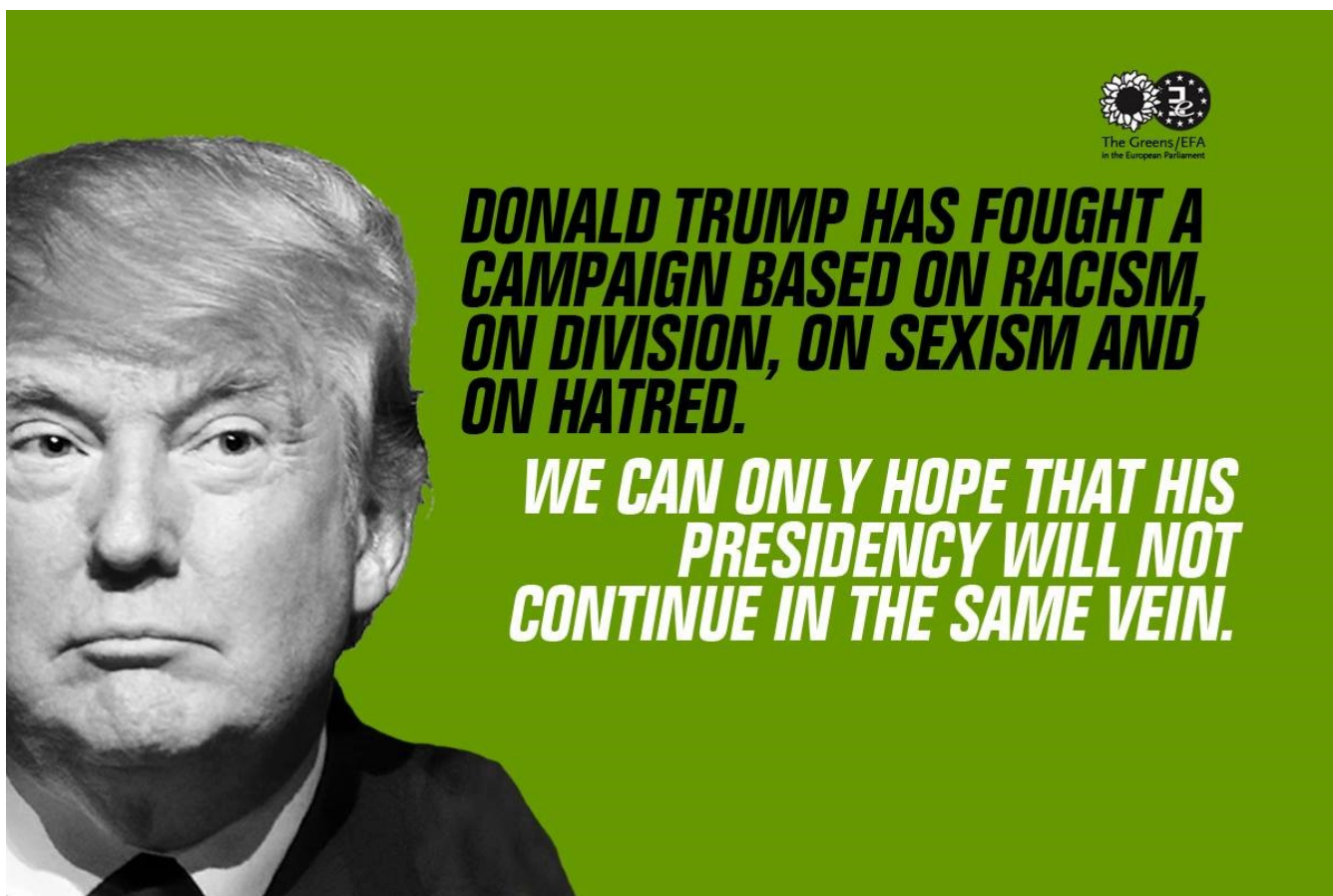
Stoga je važno da Europska unija ostvari svoju ambiciju, čime se povećava tempo štednje energije i prodor obnovljivih izvora energije, umjesto usporavanja u narednom energetske zakonodavstvu. Zakoni za provedbu 2030 klimatskih ciljeva moraju također omogućiti jačanje stropa na temelju 2018 UN-ove ocjene adekvatnosti kolektivnog djelovanja prema ciljevima u Parizu.

Europska unija treba pojačati svoju podršku za adaptaciju u ranjivim zemljama u razvoju, kako bi se poštivale kolektivne obveze od 100 milijardi \$ u međunarodnim klimatskim financijama do 2020. godine. Uz SAD u drugom planu, odlučno vodstvo EU će biti potrebno, ali će također biti i nagrađeno dubljom suradnjom i većim utjecajem na svjetskoj sceni."

Hoće li Donald Trump ugroziti primjenu Pariškog sporazuma?

Svega četiri dana nakon što je Pariški sporazum stupio na snagu, za predsjednika Sjedinjenih Američkih Država izabran je Donald Trump, jedan od najvećih zagovaratelja teorije da je globalno zatopljenje samo mit. Točnije, globalno zatopljenje je obmana koju su izmislili Kinezi kako bi američki rast napravili nekompetentnim, kako je jednom prilikom napisao na Twitteru.

Tekst: **Karlo Tašler**

Svijet nikada nije bio odlučniji u suzbijanju globalnog zatopljenja. Dojam je da su ljudi napokon shvatili da se ne radi o mitu, već o fenomenu koji ozbiljno prijeti našem planetu. Među zemljama stvorilo se zajedništvo koje je vrhunac doživjelo prošlog mjeseca kada je na snagu stupio Pariški sporazum, prvi globalni, pravno obvezujući klimatski sporazum kojim se

nastoji doprinijeti smanjenju emisija stakleničkih plinova. Sporazum pod okriljem UN-a usvojilo je 195 zemalja još u prosincu prošle godine, a tada je utvrđeno da će na snagu stupiti trideset dana od dana kada sporazum ratificira najmanje 55 zemalja na koje otpada najmanje 55 % procijenjenih ukupnih globalnih emisija stakleničkih plinova. Taj dan došao je prošli

mjesec i činilo se kao da sve kreće u smjeru spašavanja planeta. Međutim, samo zakratko.

Što bi za svijet značilo povlačenje SAD-a iz Pariškog sporazuma?

U predizbornoj kampanji Trump je jasno dao do znanja da SAD neće sudjelovati u Pariškom sporazumu iako je njegov prethodnik Obama već ranije

službeno ratificirao sporazum. Međutim, kada bi Trump uistinu održao svoje predizborno obećanje, tada bi dva značajna elementa poljuljala Sporazum.

Prvi je taj da bi povlačenjem iz Pariškog sporazuma SAD nastavio zagađivati svijet, a koliki je to problem pokazuje podatak da SAD emitira otprilike 18 % stakleničkih plinova na svijetu. To ga čini drugim najvećim zagađivačem, odmah iza Kine koja je također potpisala Pariški sporazum, ali ga za razliku od SAD-a planira i poštivati. Zbog toga je realno očekivati da bi SAD povlačenjem iz Sporazuma relativno brzo prestigao Kinu i postao najveći zagađivač na svijetu. Ironija je veća ako znamo da se SAD kroz godine etablirao u svjetskog lidera kada je borba protiv globalnog zatopljenja u pitanju. Drugi element samo se logički nastavlja na prvi, a to je da bi Trump povlačenjem iz Sporazuma povukao i sav američki novac koji je njegov prethodnik namijenio za pitanje klimatskih promjena. Taj bi novac, kako kaže, preusmjerio na izgradnju infrastrukture.

Što bi za stanovnike SAD-a značilo povlačenje iz sporazuma?

Međutim, osim što bi se izlazak SAD-a iz Pariškog sporazuma odrazio na svijet u cijelosti, takav rasplet odrazio bi se i na stanovnike SAD-a zato što Pariški sporazum nema samo ekološki, već i gospodarski potencijal. Naime, bitan cilj sporazuma je otvaranje zelenih radnih mjesta na kojima bi se trebali bazirati poslovi budućnosti pa se s

gospodarskog aspekta na Pariški sporazum ne gleda kao na trošak, već kao poslovnu priliku. Tako će američki radnici ostati bez mogućnosti otvaranja zelenih radnih mjesta, a ujedno će po tom pitanju biti i nekompetentni na svjetskom tržištu rada.

Može li Trump tek tako povući SAD iz Pariškog sporazuma?

Kao što smo već rekli, SAD je ratificirao Pariški sporazum. Učinio je to Obama početkom rujna ove godine, a jedan od razloga zašto je to htio učiniti prije isteka mandata bila je upravo potencijalna pobjeda Trumpa na izborima koji su uslijedili dva mjeseca kasnije. Tako je Trumpu značajno otežao povlačenje iz sporazuma. Naime, zakon kaže da ni jedna zemlja ne može istupiti iz ugovora bez da prođe kroz postupak istupanja koji traje četiri godine. Međutim, ako je Trumpu uistinu toliko stalo do istupanja, postoji i kraći put. To je izlazak iz sporazuma 'Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama' donesene još 1992. godine u Rio de Janeiru.

Taj postupak mogao bi biti otkončan u samo godinu dana, a time bi SAD automatski istupio i iz Pariškog sporazuma. Takav bi potez vjerojatno prilično narušio odnose SAD-a i UN-a te nekih njegovih članica pa je pravo pitanje koliko je Trump spreman na tako nešto.

Kina čeka svoju priliku

Ipak, neće svi izgubiti potencijalnim istupanjem SAD-a iz Pariškog sporazuma. Takav rasplet vjerojatno bi najviše išao na ruku Kini koja bi od SAD-a preuzela ulogu svjetskog lidera u borbi protiv klimatskih promjena. Samim time dodatno bi se povećao i kineski utjecaj na drugim poljima što bi u globalu rezultiralo jačanjem moći te zemlje. Kako bilo, Kina je spremna preuzeti ulogu lidera Pariškog sporazuma i voditi ostale zemlje ka realizaciji glavnog cilja sporazuma, a to je smanjenje emisija stakleničkih plinova kako bi se porast prosječne globalne temperature ograničio na znatno manje od 2 °C u odnosu na predindustrijsko razdoblje te dugoročno na rast do 1.5 °C.

Uzgoj GMO-a u EU: Ne ovdje, ne nigdje!

Europska komisija predstavila je u srpnju prijedlog nacrtu za obnovu autorizacije uzgoja Monsantoovog genetski modificiranog sjemena kukuruza Mon810 te dodatnu autorizaciju za nova dva genetski modificirana sjemena kukuruza, Syngentin Bt11 i DuPontov TC1507. Riječ je o prvoj takvoj autorizaciji za odobrenje GMO kultura u Europskoj uniji u posljednjih 18 godina.

U narednim tjednima, Europska komisija dostavit će Stalnom odboru za biljke, životinje, hranu i životinjsku hranu tri nacrtu propisa usmjerenih na obnovu odobrenja za uzgoj tri sorte GM kukuruza u Europskoj uniji. To su Monsantoov kukuruz Mon810 (otporan na kukuruznog moljca), Syngentin kukuruz Bt11 (proizvodi bakteriju *Bacillus thuringensis* toksičnu za kukuruzni moljac i otporan je na grupe herbicida) i DuPontov kukuruz TC1507 (otporan na kukuruznog moljca i skupine herbicida). Sva tri koriste se za proizvodnju hrane za životinje.

“Na prijedlog Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a Europski parlament je na plenarnoj sjednici u listopadu izglasao tri prigovora za izdavanje odobrenja GMO proizvoda i sjemena koje Europska komisija planira odobriti do kraja ove godine za tržište Europske unije. Odgovornost je sada u rukama država članica da učine isto jer procjena rizika uzgoja spomenutih kultura koju je provela Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) nije cjelovita, a preporuke za upravljanje rizikom koje je iznijela Komisija nisu odgovarajuće.” – smatra zastupnik Davor Škrlec koji je ujedno i član Odbora za okoliš, javno zdravlje i

sigurnost hrane.

Stalni odbor za biljke, životinje, hranu i životinjsku hranu, sastavljen od stručnjaka iz država članica, može potvrditi ili blokirati prijedlog Europske komisije ukoliko postignu kvalificiranu većinu za vrijeme glasanja. Iako je nacrt prijedloga Komisije trebao biti podnesen 16. studenog Stalnom odboru, sastanak je odgođen budući da Komisija želi biti sigurna kako ima podršku država članica za izglasavanje prijedloga. Rasprave u Odboru prije nekoliko godina u vezi kukuruza TC1507 i rizika koje ova GMO biljka predstavlja za okoliš, a posebno za

pčele, bile su vrlo kontroverzne, što dovodi Komisiju da povuče nacrt svog odobrenja.

No, prošle godine, sa stupanjem takozvanog "opt-out" propisa, situacija se promijenila. To omogućuje pojedinim državama članica da zabrane uzgoj GMO biljki na svojem teritoriju, čak i ako je odobren na razini EU-a. 17 država članica koriste prvu "fazu" ovog novog postupka za zabranu GMO kukuruza na njihovom tlu, pozivajući se na opasnost za okoliš, lokalno gospodarstvo, odnosno organski uzgoj.

Osvrćući se na odluku Stalnog odbora, zastupnici Zelenih/ESS-a smatraju kako je "logika Komisije da se države članice koje su zabranile GMO na svom teritoriju neće protiviti odobrenju na razini EU-a, ali to je potpuno nelogično! Zašto bi države članice zauzele tako licemjeren pristup? Ako smatrate da GMO ne treba uzgajati, trebali bi biti sigurni da se ne uzgaja u cijeloj EU, to je tako jednostavno za shvatiti. Ekološki problemi se neće zaustaviti na granicama!"

"Nevladine organizacije suočavaju se s ogromnim poteškoćama u vršenju pritiska na nacionalnoj razini i zbog toga trebaju našu podršku i pomoć. Baš zbog toga što države članice mogu zabraniti kultivaciju na vlastitom tlu tzv. 'opt-outom', postoji zabrinutost kako neke od njih koje se obično protive GMO-u, posebice Francuska, Njemačka i Italija, mogu ovaj put na Stalnom odboru ostati suzdržane pri glasovanju što će

ići u korist odobrenja uzgoja spomenuta tri GM sjemena kukuruza u EU. To bi bilo katastrofalno jer su ove kultivacije problematične za okoliš, a njihove posljedice neće se zaustaviti na granicama." – kaže Škrlec.

Doista, zagađenje zraka i vode pesticidima koji se koriste s ovim GMO biljkama imat će utjecaja na susjedne zemlje. Baš kao što je zabrinjavajuća pojava teosinte, korova vezanog za kukuruz u Španjolskoj, koji je povezan s uzgojem GMO kukuruza Mon810. Ovo može dovesti do stvaranja vrlo otpornih korova koji sadrže Mon810 kao GMO osobinu. Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA)

procijenila je da to ne bi bio problem jer će širenje teosinte spriječiti španjolske vlasti, ali samo u svijetu pustih želja. Način na koji je već proširen u posljednjih sedam godina je grozan. Teosinte je također nedavno viđen na jugu Francuske, stoga nema razloga očekivati da će se to širenje zaustaviti.

"Ako ne želimo da GMO biljke zagađuju naš okoliš, očito je da ne bi trebali prihvatiti da zagađuju naše susjede unutar EU-a ili afričke i južnoameričke zemlje također, samo zato da možemo hraniti naše domaće životinje s jeftinijim GMO kukuruzom", smatraju Zeleni.

Izvor teksta: Greens/EFA

Kemijski div BASF koristi štetne porezne trikove da bi izbjegao plaćanje 923 milijuna eura poreza

Kemijski div zloupotrebljava svoje moći... To možda zvuči kao loš zaplet u filmu pro-nađenom u smeću na staroj VHS kazeti. No, nažalost, to je samo najnovija epizoda u dugogodišnjoj stvarnoj životnoj horor sagi. Nakon Googlea, Amazona, Starbucksa, McDonaldsa, IKEA-e i Applea, sada možete dodati BASF na sve veći popis velikih korporacija uhvaćenih u neplaćanju njihovog poštenog udjela u porezu. Novo istraživanje pokazuje kako kemijski div BASF koristi štetne porezne trikove da bi izbjegao plaćanje čak 923 milijuna eura poreza!

Možda niste čuli za BASF, ali postoji dobra šansa da koristite njihove proizvode svaki dan. BASF je njemačka tvrtka koja je i najveća kemijska multinacionalna tvrtka na svijetu, sa 70,4 milijarde eura prihoda, 112 000 zaposlenika i proizvodnih pogona u više od 80 zemalja. Oni prodaju i nabavljaju kemikalije proizvođačima u sektoru prehrane i zdravlja, farmaceutskih proizvoda te građevinskom sektoru. Također proizvode pesticide koji se upotrebljavaju u poljoprivredi te su u-

ključeni u poslovanje nafte i plina. Proizvodi i tehnologije koje proizvode završe u gotovo svakoj vrsti proizvoda koje možemo zamisliti: od turbina do solarnih panela, od automobila do hrane te od šampona do LCD zaslona. Njihov doseg je ogroman.

Prije devet mjeseci otkrili smo kako je IKEA koristila nacionalne porezne sustava i zakonske neusklađenosti kako bi povećala profit i izbjegla platiti jednu milijardu eura poreza između 2010. i 2014. godine. Od ta-

da, Europska unija usvojila je mjere protiv izbjegavanja plaćanja poreza kako bi se osiguralo da tvrtke plaćaju poreze tamo gdje imaju svoje realne ekonomske aktivnosti. Nažalost, naša nova istraživanja na primjeru BASF-a pokazuje da ove mjere neće biti dovoljne te je potrebno više reformi ako želimo osigurati pravedno oporezivanje.

Naše izvješće procjenjuje da BASF koristi strategije planiranja poreza kako bi izbjegao plaćanje 923 milijuna eura poreza

tijekom posljednjih pet godina (2010-2014). Pogotovo treba obratiti pozornost na povlastice koje su primili u Belgiji, Malti, Nizozemskoj i Švicarskoj. Jedan od naših glavnih zaključaka je da dok tvrtke kao što su Google i Apple mogu ukrasti naslovnice konstrukcijom spektakularno niske efektivne porezne stope za velike europske podružnice, europske tvrtke poput BASF-a također mogu ići na udaljene lokacije kako bi povećali profit i izbjegli plaćanje poreza, čak i ako rezultati nisu odmah vidljivi.

Temeljna poruka koja proizlazi iz ovog istraživanja je da ispunjenje cilja Europske komisije o tome da multinacionalne kompanije plaćaju porez tamo gdje se generiraju vrijednost, zahtijeva radikalnu promjenu u načinu oporezivanja tvrtki. Sadašnji princip koji podupire međunarodni porezni sustav prema kojem su multinacionalne kompanije zbirke neovisnih entiteta (podružnica), a ne integrirane i međusobno povezane organizacija, mora se uzeti za ono što jest: čista fikcija.

To je razlog zašto naše izvješće poziva na važne promjene politike, uključujući obvezu javne porezne transparentnosti, tako da znamo jesu li porezi koje plaćaju poduzeća u svakoj zemlji usklađena s njihovim stvarnim gospodarskim aktivnostima. Također, pozivamo na usklađivanje porezne osnovice za korporacije u Europi: to će zatvoriti rupe stvorene kroz 28 različitih skupova poreznih propisa koje trenutno ima-

mo. To bi trebalo biti popraćeno minimalnim europskim porezom na dobit korporacija kako bi se spriječila destruktivna utrka u smanjivanju stopa poreza nakon drugih štetnih poreznih alati koji su zatvoreni.

Komisija je predstavila prijedloge zakona o našim prvim dvjema preporukama. Iako oni nisu savršeni, još uvijek predstavljaju korak naprijed prema pravednom oporezivanju. Pozivamo države članice i Europski parla-

ment da hitno prihvate ove prijedloge zakona, počevši od danas na sastanku ministara financija u Bruxellesu. Bez tih promjena, multinacionalne kompanije i njihovi porezni savjetnici, zajedno s državama koje se odluče uključiti u destruktivne porezne politike, nastavit će s nastojanjima da prikazu manju dobit s ciljem izbjegavanja plaćanja poreza.

Izvor teksta: Greens/EFA

RATIFIKACIJA ISTANBULSKE KONVENCIJE ZAJAMČIT ĆE ŽENAMA PRAVO NA ŽIVOT BEZ NASILJA

Europski parlament pozvao na usvajanje Istanbulske konvencije od strane EU-a

Rezolucija Europskog parlamenta o pristupanju EU-a Istanbulskoj konvenciji o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama usvojena je velikom većinom u četvrtak, 24. studenog, na plenarnoj sjednici u Strasbourgu. (516 glasova za, 54 protiv, a 52 suzdržana). Ovom odlukom Europski parlament odašilje snažnu poruku kako želi da Europska unija čim prije pristupi Konvenciji, da Europska komisija predloži zakonodavnu inicijativu u borbi protiv nasilja nad ženama, a Vijeće donese jednoglasnu odluku o poistovjećivanju nasilja nad ženama kao području kriminala u skladu s članom 83. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Statistike pokazuju kako je nasilje nad ženama ozbiljan problem u Europskoj uniji: 1 od 3 žene u EU doživjela je oblik seksualnog nasilja od svoje 15. godine, a polovica svih žena u EU izbjegava određene situacije ili mjesta zbog straha od napada.

Zbog toga s velikim očekivanjem pozdravljamo Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, poznatiju pod nazivom Istanbulska konvencija, koja je usvojena 2011. godine, a stupila je na snagu

2014. godine kao prvi pravno obvezujući instrument u borbi protiv nasilja nad ženama na međunarodnoj razini, i trenutno najopsežniji i najambiciozniji međunarodni sporazum za borbu protiv nasilja nad ženama u svim njegovim oblicima.

Kao rezultat tome, u ožujku 2016. godine Europska komisija predložila je pristupanje Europske unije Istanbulskoj konvenciji. Pregovori u Vijeću odvijali su se vrlo sporo do danas. Većina država članica podržava pristupanje, ali htjele bi da se EU pridruži samo u okviru svojih isključivih nadležnosti. Europska komisija brani široko pristupanje, što znači da bi se EU priključila u okviru svih svojih nadležnosti. Vijeće na čelu sa slovačkim predsjedništvom ima namjeru potpisati odluku do kraja ove godine, nakon čega će trebati više vremena kako bi raspravili konačnu odluku o pristupanju.

U prijedlogu Komisije za odluku Vijeća o prihvaćanju Istanbulske konvencije od strane EU-a, izričito je spomenuto kako je nasilje nad ženama, uključujući i djevojčice mlađe od 18 godina, uzrokovano stalnom nejednakosti između muškaraca i žena, te da Konvencija stvara sveobuhvatan i višeslojan pravni okvir za zaštitu žena od svih oblika nasilja.

Prihvaćanje Konvencije od strane Europske unije pridonosi ostvarenju ravnopravnosti muškaraca i žena u svim područjima, što je osnovni cilj i vrijednost Unije za realizaciju u svim svojim aktivnostima u skladu s člancima 2. i 3. Ugovora o Europskoj uniji, članka 8. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i članka 23. Povelje o temeljnim pravima Europske unije. Nasilje nad ženama je kršenje njihovih ljudskih prava i ekstremni oblik diskriminacije, ukorijenjen u rodnoj nejednakosti

što pridonosi daljnjem održavanju i ojačavanju. Obvezujući se provedbi Konvencije, Europska unija potvrđuje svoj angažman u borbi protiv nasilja nad ženama unutar svog teritorija i na globalnoj razini, te učvršćuje svoju trenutnu političku aktivnost i postojeći značajni pravni okvir u području kaznenog procesnog prava koji je od posebnog značaja za žene i djevojke.

Pristupanje Konvenciji bio bi veliki korak naprijed u stvaranju Europe kao sigurnog mjesta. Sve države članice EU-a potpisale su Istanbulsku konvenciju, ali samo četrnaest od njih su je ratificirale (preostalih 14 treba tek ratificirati, a to su Bugarska, Hrvatska, Cipar, Češka, Estonija, Njemačka, Grčka, Mađarska, Irska, Latvija, Litva, Luksemburg, Slovačka i Velika Britanija. Za postizanje cilja ravnopravnosti spolova i slobodu od nasilja, važno je da se zakoni EU-a o tim pitanjima tumače na način koji zahtijeva Konvencija, jer ona pruža dosljedan i sveobuhvatan okvir za interpretaciju, ne samo u nad-

ležnosti pojedinih država članica, već i u nadležnosti Suda Europske unije. Konvencija će se koristiti kao standard za tumačenje prava EU-a.

Zaključno, važno je pojasniti kako pristupanje Europske unije Istanbulskoj konvenciji ne znači da ćemo imati tvrdi zakon EU-a koji zabranjuje nasilje nad ženama. Pravni zahtjevi koji postoje na razini EU-a, uključujući sklapanje Istanbulske konvencije od strane EU-a, kao i specifične intervencije kao što je financiranje programa Daphne, nisu dovoljni za uklanjanje negativnog pravnog nasljeđa država članica o pitanju nasilja nad ženama. To je razlog zašto zastupnici Zelenih/ESS-a pozivaju Europsku komisiju da podnese zakonodavnu inicijativu EU-a o uklanjanju nasilja nad ženama, jer samo pozitivnim europskim pravnim nasljeđem moguće je uravnotežiti povijesnu nejednakost nacionalnih propisa prema rodno uvjetovanom nasilju.

Izvor teksta: Greens/EFA

ODBOR ZA GRAĐANSKE SLOBODE, PRAVOSUĐE I UNUTARNJE POSLOVE (LIBE)

Zastupnici podržali dogovor o razmjeni osobnih podataka između Europske unije i SAD-a

U četvrtak 24. studenog, velika većina u Odboru za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove (LIBE) podržala je okvir za zaštitu podataka između Europske unije i SAD-a, poznatiji pod nazivom "Umbrella Agreement". Dogovorom je osigurana visoka razina pravno obvezujućih normi zaštite podataka prilikom razmjene osobnih podataka između policije i pra-

"Umbrella Agreement" pokriva razmjenu svih osobnih podataka, kao što su osobna imena i prezimena, adrese ili kriminalni dosjei, u razmjeni između Europske unije i SAD-a, a u svrhu sprječavanja, otkrivanja, istrage i kaznenog progona svih oblika kriminala, uključujući i terorizma.

„Ovo je veliki korak naprijed za transatlantsku zaštitu podataka“, rekao je zastupnik Zelenih u Europskom parlamentu **Jan Philipp Albrecht** nakon što je Odbor odobrio svoje preporuke na Sporazum s 41 glasom za, 4 protiv te 6 suzdržanih. „Konačno ćemo imati visoku razinu pravno obvezujućih normi kada govorimo o razmjeni podataka između policije i pravosudnih tijela. Nakon šest godina pregovora, uspjeli smo, ako ništa, zatvoriti prazninu između postojećih sporazuma o razmjeni podataka. Najvažnije, osigurali smo da odobrenje Europskog parlamenta sadrži obvezujuće pojašnjenje kako „Umbrella Agreement“ ne predstavlja pravnu osnovu za buduće razmjene podataka te da nadležna tijela za zaštitu podataka u bilo kojem trenutku

mogu zatražiti provjeru usklađenosti.“ Sporazum predstavlja početak novog načina pregovaranja o visokim transatlantskim normama o temeljnim pravima, umjesto nepotpunih, fragmentiranih i vrlo niskih normi koje smo imali do sada prilike vidjeti.

Sporazum pruža propise za zaštitu podataka kada se radi o razmjeni podataka između policije i pravosudnih tijela u Europskoj uniji i SAD-u, pritom postavljajući visoku razinu pravno obvezujućih normi zaštite podataka. Ova će se razmjena nastaviti regulirati zakonima unutar Europske unije ili sporazumima sa SAD-om. Građani s obje strane

Atlantika dobiti će pravo pristupa informacijama, ispravicima netočnih informacija te mogućnost podnošenja sudskih tužbi za svoja prava.

Također, Sporazum utvrđuje granice i okvire budućih prijenosa podataka i razdoblja zadržavanja. Zeleno svjetlo za "Umbrella Agreement" zakazano je na glasovanju na plenarnoj sjednici 1. prosinca u Bruxellesu. Sporazum koji je ispregovaran od strane Europske komisije u ime Europske unije, Europska unija i SAD su potpisali u lipnju, no potreban je pristanak Europskog parlamenta prije nego Sporazum stupi na snagu.

IZVJEŠĆE O RADU EU PRAVOBRANITELJICE

Zastupnici pohvalili rad Europskog ombudsmana

U četvrtak, 24. studenog, zastupnici u Parlamentu izglasali su sa 557 glasova rezoluciju kojom se usvaja izvješće o radu Europske ombudsmanice **Emily O'Reilly** kroz 2015. godinu. U rezoluciji je posebno naglašeno kako je borba protiv svih potencijalnih izvora sukoba interesa važna kako bi se sačuvala vjerodostojnost političkog procesa donošenja odluka.

Zastupnici su još jednom izrazili zabrinutost za slučaj imenovanja bivšeg predsjednika Europske komisije, José Manuel Barrosa na mjesto neizravnog direktora međunarodne podružnice banke Goldman Sachs International. Zatražili su također od Pravobraniteljice postavljanje upita Komisiji oko načina na koji rješava slučaj.

Zastupnici su posebno pohvalili kontinuirane napore Pravobraniteljice u istrazi Komisijinih slučajeva "kružnih vrata" (tzv. revolving-door cases) u kojima se radi o bivšim članovima i službenicima EU institucija koji nedugo nakon napuštanja svojih pozicija preuzimaju poslove u privatnom sektoru i u njihovom polju ekspertize, padajući tu u prostor sukoba interesa. Zastupnici Zelenih/ESS-a prethodno su u amandmanu zakazanom prije plenarnog glasanja također zatražili od ureda Pravobraniteljice O'Reilly preispitivanje prikladnosti važećeg Etičkog kodeksa Komisije. Pored naglašavanja važnosti transparentnosti i vjerodostojnosti, rezolucija se dotiče pitanja zaštite zviždača i pozdravlja donošenje unutarnjih pravila o "zviždanju" u svim EU institucijama. Izvješće koje je usvojeno rezolucijom ukazuje na ogromnu ulogu koju zviždači imaju u otkrivanju korupcije, a često se osob-

no susreću s teškim posljedicama ne samo na profesionalno, nego i na razini kaznenog progona. No i dalje se traži donošenje Direktive koja će zaštititi zviždače od mogućeg osvećivanja nakon što otkriju informacije od javnog interesa. Glede transparentnosti u izvješću se ističe kritika netransparentnosti Komisije u pogledu vođenja prekršajnih i EU Pilot procedura, njihove zatajivosti i nerazumljivosti i nedostatka informacija dostupnih za Parlament. Zahtjeva se također i povećana transparentnost u trokutu suradnje između Komisije, Parlamenta i Europskog vijeća. Odbor za predstavke Europskog parlamenta usvojio je takav zahtjev, ali dvije napomene protiv povećanja broja nadziranih soba za čitanje povjerljivih dokumenata nisu naišle na takvo odobrenje u Odboru za predstavke. Zeleni kritiziraju činjenicu da su važne informacije

potrebne za rad Europarlamentaraca skrivene unutar zidova pod ekstremnim nadzorom, a nekim se zastupnicima zabranjuje i podjela bilo kakvih informacija kojima pristupe u takvim sobama. Od ostalih gorućih tema zastupnici su izvješćem istaknuli i potporu Pravobraniteljici u naporu da se lobiranje učini što transparentnijim a Komisiju su, pored pozdravljanja njenog prijedloga za obvezno registriranje lobista za sve EU institucije, upozorili na potrebu dostupnosti besplatnih i lako dostupnih informacija o lobiranju kroz online bazu podataka. Klub zastupnika Zelenih/ EFA također se prije plenarnog izglasavanja rezolucije o prihvaćanju izvješća dotaknuo pitanja dobrog upravljanja u okviru Unije, pa u skladu s tim predstavio tekst u kojem traže da Kodeks dobrog ponašanja u upravi postane i pravno obvezujuće naravi.

ZASTUPNICI TRAŽILI ZAMRZAVANJE ODNOSA S TURSKOM

Ulazimo u novu fazu odnosa Turske i EU-a

Više od 10 godina od kako su počeli pregovori o ulasku Turske u Europsku uniju, Parlament je zatražio privremeno zaustavljanje pregovora zbog „nerazmjerno represivnih mjera“ koje se u Turskoj primjenjuju od neuspjelog vojnog udara u srpnju 2016. Turska je odgovorila prijeteci otvaranjem granica za migrante koji prelaze Tursku prema Europi. Zastupnik Manolis Kefalogiannis (EPP, Grčka), koji predsjedava izaslanstvom prema Turskoj kaže: „Ulazimo u novu fazu odnosa Turske i EU-a“.

Od neuspjelog vojnog udara u srpnju 2016. deseci tisuća građana, uključujući vojno osoblje, javne službenike, učitelje, profesore, tužitelje, novinare i oporbone političare, otpušteno je, suspendirano s dužnosti ili zadržano u pritvoru. Zastupnici su također zabrinuti zbog prijetnje predsjednika Erdogana vezane uz moguće uvođenje smrtne kazne. „Turska mora prestati s ogromnim demokratskim deficitom, naročito nakon vojnog udara 15. srpnja, te treba prestati razmatrati uvođenje smrtne kazne. Nadalje, Turska mora usvojiti vrijednosti i standarde EU-a, poštujući zajedničku pravnu stečevinu EU-a i bez osporavanja međunarodnih ugovora, kao što je Ugovor iz Lausanne“, kaže Manolis Kefalogiannis. Rezolucija od 24. studenog oštro osuđuje nerazmjerne represivne mjere koje se u Turskoj primjenjuju te poziva Komisiju i države članice da pokrenu privremenu obustavu tekućih pristupnih pregovora s Turskom. Izvjestiteljica Kati Piri (S&D, Nizozemska) kaže kako se nada da će mjera biti privremena, ali upozorava da to ovisi o turskoj vladi.

Nerazmjerne represivne mjere

Zastupnici su naglasili da će ponašanje vlasti u razdoblju nakon pokušaja vojnog udara biti

ključan ispit demokracije, naročito vezano uz poštivanje ljudskih prava i vladavine prava. Također su izglasali rezoluciju u kojoj se mole nadležni da puste na slobodu novinare i medijske radnike koji su u pritvoru bez ikakvih dokaza o zločinima. Predsjednik Martin Schulz naglasio je tijekom službenog posjeta Turskoj u rujnu kako trebamo razgovarati jedni s drugima, a ne samo govoriti u prazno. Međutim dva mjeseca nakon toga, dan nakon što je turski ministar vanjskih poslova Ömer Çelik posjetio Parlament u Bruxellesu, put izaslanstva u Tursku odgođen je „zbog neslaganja oko formata sastanka“. Turska je zemlja domaćin najvećem broju izbjeglica - gotovo tri milijuna - te je tranzitna

zemlja za izbjeglice iz Sirije, Iraka i Afganistana koji putuju prema Europi. Države članice i Turska dogovorile su 18. ožujka plan o zbrinjavanju nezakonitih migranata iz Turske koji je smanjio broj izbjeglica koji pristiže na grčke otoke. U 2015. 885 tisuća ljudi prešlo je tu rutu dok je od siječnja do rujna ove godine to učinilo samo 173 tisuće. „Za EU provođenje sporazuma s Turskom o imigraciji i izbjeglicama je ključno“, naglašava Kefalogiannis. Sada, nakon rezolucije EU-a, Erdogan prijeti otvaranjem granice i to ne po prvi puta. Ovog ljeta Turska je zahtijevala od EU-a ukidanje viznog režima, međutim EU to ne želi učiniti dok god uvjeti nisu ispunjeni.

Izvor: Europski parlament

Kvaliteta zraka: zastupnici podržali ograničenja na emisije određenih atmosferskih onečišćivača

Europski je parlament u srijedu podržao planove za nova nacionalna ograničenja na emisije određenih atmosferskih onečišćivača do 2030. godine, uključujući dušikov oksid (NO_x), čestice i sumporov dioksid. Neformalni dogovor s Vijećem već je postignut tijekom nizozemskog predsjedništva. Loša kvaliteta zraka uzrokuje godišnju preuranjenu smrt za otprilike 400.000 osoba u EU.

Novi zakon uspostavlja obveze nacionalnih smanjenja emisija za sumporov dioksid (SO₂), dušikov oksid (NO_x), nemetanske hlapljive organske spojeve (NMHOS), amonijak (NH₃) i čestice (manje od 2.5 mikrometara).

Predložene mjere smanjenja pomogle bi da se smanji utjecaj na zdravlje od atmosferskih onečišćivača za oko 50% do 2030. Onečišćenja dolaze iz različitih izvora, tvrdi Europska agencija za okoliš:

- male čestice emitiraju se iz grijanja, industrije i prometa
- dušikov oksid proizlazi iz prometa
- emisije sumporovih oksida dolaze pretežno iz sektora energije i necestovnog prometa
- amonijak dolazi iz poljoprivrede
- CO emisije proizlaze iz grijanja i transporta
- Metan (CH₄) emisije dolaze iz poljoprivrede, otpada i sektora energije

Emisije iz vozila

Kako su se zalagali zastupnici, u tekstu se ponavlja predanost EU

da prepozna i odgovori na zakonodavstvo koje ne funkcionira, što je pokazala razlika između stvarnih emisija i testnih emisija dušikovih oksida u dizelskim automobilima EURO 6.

Metan

Države članice inzistirale su na isključenje metana iz opsega direktive. Međutim, Europska komisija je potvrdila da će ponovo pregledati to pitanje.

U 2010. godini onečišćenje zraka uzrokovalo je godišnju preuranjenu smrtnost za otprilike 400.000 osoba u EU, i preko 62% teritorija EU-a izloženo je eutrofikaciji, uključujući i 71% Natura 2000 ekosustava. Ukupni vanjski troškovi su u rasponu od 330-940 milijardi eura godišnje, u-

ključujući i izravnu ekonomsku štetu od 15 milijardi eura zbog izgubljenih radnih dana, 4 milijardi eura troškova u zdravstvu, 3 milijardi eura gubitka prinosa usjeva i 1 milijarda eura štete na zgradama (brojčani podaci Europske komisije). 4

Zbog nepridržavanja s postojećim standardima kvalitete zraka i novih međunarodnih obveza EU-a iz Gothenburškog protokola prijeći se bolja zaštita građana EU-a i okoline. Područja koja nisu u skladu s PM10 i NO₂ standardima iznose 32% i 24% teritorija EU i 40 milijuna građana i dalje su izloženi razinama PM10 iznad graničnih vrijednosti EU.

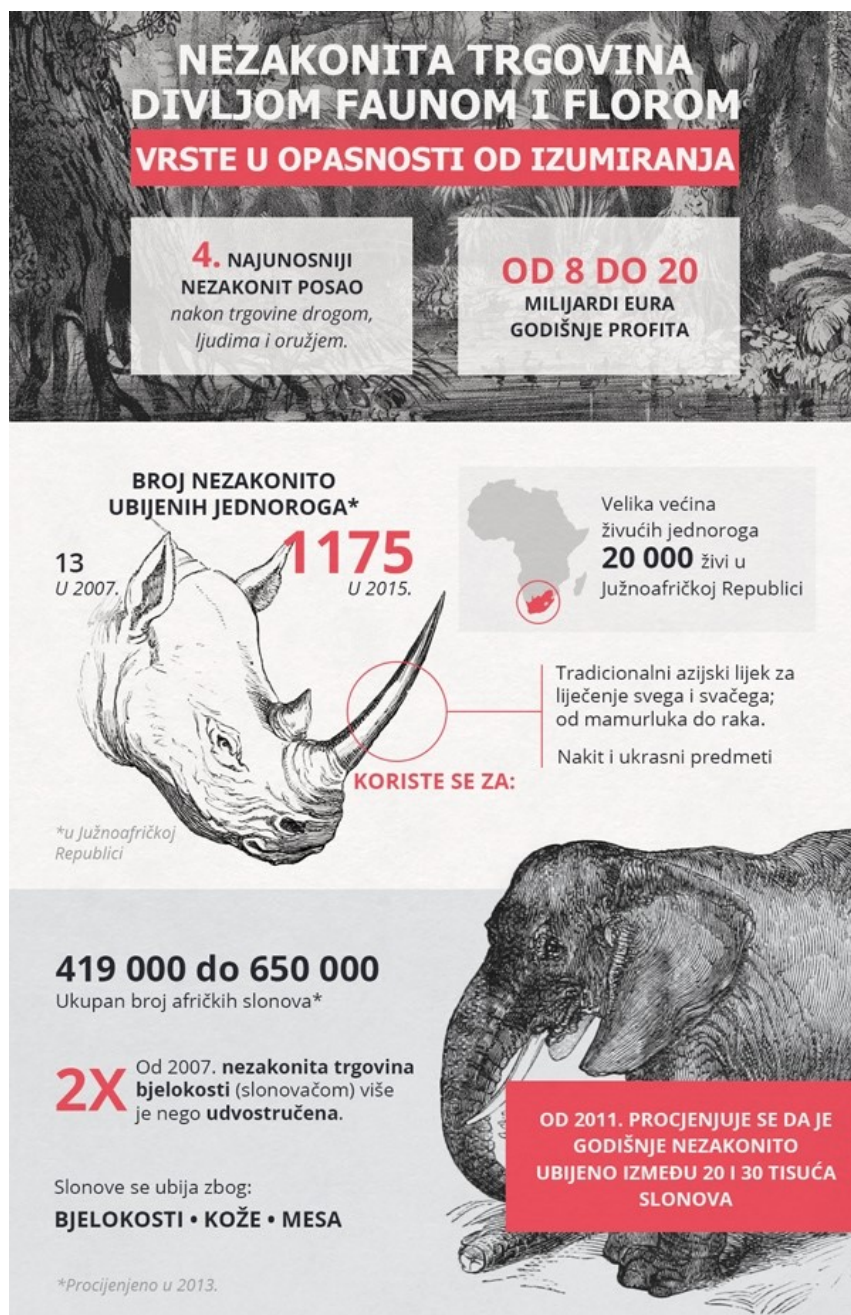
Izvor: Europski parlament

Nemoralno, nezakonito, jako unosno: Kako zaustaviti trgovinu divljim biljkama i životinjama?

Krijumčarenje divljom florom i faunom četvrta je najunosnija kriminalna djelatnost na svijetu te dovodi brojne životinjske vrste kao što su slonovi, jednorogi, čovjekoliki majmuni ili ljuskavci do ruba izumiranja. Kako zaustaviti nezakonito trgovanje divljim svijetom i spasiti bioraznolikost Zemlje?

Znate li što su pangolini ili ljuskavci? Ova vrsta je jedna od najčešćih meta krijumčara divljim životinjama na svijetu. Nezakonita trgovina divljom florom i faunom ugrožava opstanak brojnih vrsta (od slonova, jednoroga i tigrova do orhideja, koralja i tropskog drveća), dovodi do gubitka biološke raznolikosti te je velika prijetnja funkcioniranju ekosustava.

Posljednjih je godina krijumčarenje doseglo rekordno visoke razine, a globalna potražnja za divljim životinjama i proizvodima se povećala. Zločinačke organizacije sve se više bave tim tipom kriminala jer je rizik od otkrivanja nizak, profit je visok i često preusmjeren u financiranja terorističkih skupina i milicija. Proizvodi se dalje preprodaju zakonitim kanalima. Stoga potrošači često nisu svjesni da su kupili nakit ili modni predmet nezakonitog podrijetla. Europska unija veliko je odredište za nezakonite proizvode i značajno tranzitno središte za preprodaju u drugim regijama. Što se nekih vrsta tiče, primjerice europske staklene jegulje, EU je zemlja podrijetla. Kako bi se zaustavile kriminalne mreže i sačuvala bioraznolikost Europska unija pokrenula je akcijski plan ove godine, koji bi države članice trebale implementirati do 2020. godine. Zastupnica Catherine Bear-

der napisala je savjetodavno izvješće na tu temu, kojeg je Odbor za zaštitu okoliša podržao 13. listopada. Plan se oslanja na tri smjernice; prevenciju nezakonite trgovine divljim biljnim i

životinjskim svijetom, provođenje zakona i suradnju - jačanje globalne suradnje zemalja podrijetla, potrošača i tranzitnih zemalja. Izvor: Europski parlament

2 972 VELIKIH ČOVJEKOLIKIH MAJMUNA NESTANE GODIŠNJE

Njihovi dijelovi
koriste se za:
*Meso, lijekove, razne
kulturne svečanosti*

Nezakonita trgovina
živim čovjekolikim
majmunima

EVOLUCIJA SVJETSKE POPULACIJE TIGROVA

100 000

3500

Prije stotinu godina

2014.

Tradicionalna azijska medicina

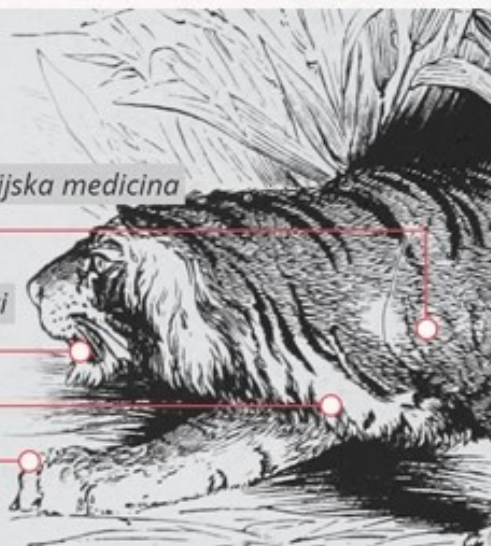
Kosti

Ukrasni predmeti

Zubi

Koža

Kandže

-98%

POPULACIJA JESETRI U
URALSKO-KASPIJSKOJ REGIJI
PALA JE ZA 98% OD 2002. DO 2012.

LJUSKAVCI ILI PANGOLINI*

1467 zakonita
trgovina

107 060 zaplijenjeno
zbog krijumčarenja

Hrana

Tradicionalna medicina

*Od 2007. do 2013.

europarl.europa.eu

Izvori: Europska komisija, Radni dokument
o trgovini divljim životinjama, Ujedinjeni narodi

Ilustracije: flickr.com/britishlibrary

SANELA DROPULIĆ

IVANA RADIĆ

JA

(ne) **mogu** biti
PODUZETNICA

